

DAGENS FRÅGOR

Tyst om LO

För evigt borta är anspråken på makten över svenskt näringsliv" skrev Anders Isaksson i anledning av LO:s kongress i mitten av juni. Jo, jo. Förslaget att tredubbla AP-fonderna och låta dem köpa aktier för hela summan, 1 300 miljarder, har givetvis inget att göra med maktambitioner. Istället skall det tryggas pensionerna, trots att LO liksom vi andra mycket väl vet att AP-fonderna inte innehåller några pensionsmedel.

Sju nya kollektiva fonder föreslogs också, med kapital på hundratals miljarder. Men de har ingenting med makt att göra, förstås. Rådsumslagsiftning skall se till att facket får förhandlingsrätt före köp och försäljning av större företag. Det kan väl inte ha något med makt att göra? Och till sist; LO kräver en förhandlingsskyldighet när det gäller ett företags affärsidé. Utan maktambitioner givetvis, skall facket på allvar förhandla om Volvo skall tillverka bilar, IKEA möbler eller Findus producera frusna sommargrönsaker. Det kan ju faktiskt ligga i fackets intresse att Findus istället producerar raggsöcker . . .

Om alla dessa förslag blev det croväckande tyst. Ingen debatt väcktes och ingen diskuterade frågorna. Det kan bero på att förslagen uppfattades som så osannolika att ingen egentligen tog dem på allvar. Det var synd det, för ett efter ett har LO-kongressens förslag under våren och sommaren omsatts i verklighet. "De beslut som tas på LO:s kongress brukar förr eller senare omvandlas till socialdemokratisk politik", som Anne Wibble uttryckte det i SvD i mitten av augusti.

Först framåt hösten vaknade planhushållningens motståndare. Plötsligen insåg man att det som verkat så osannolikt höll på att bli verklighet. Regeringen aviserade sina planer på att låta 250 miljarder av AP-fondpengarna gå till aktieköp och ett förslag till rådsumslagstiftning presenterades under sommaren.

Efter att ha följt besluten på LO-kongressen kan man som Rune Barnéus konstatera att "än har inte alla insett vidden av planekonomins fiasko".

Kravmaskinen (s) vill ha nytt mandat

Om ett annat lands regering visade sig ha starka band och lönsamt byta tjänster med ett knippe jättelika intressegrupper, skulle en svensk sannolikt haja till. Kanske tala om beklaglig underutveckling eller skadlig korrup-tion.

När något liknande sker i Sverige höjs dock inte ett ögonbryn. Fackets massiva påtryckningar på regeringen under 1980-talet har noterats bara av få insatta. Ändå har effekterna varit enorma och nedbrytande — för landets ekonomi. Att (s) och anknutna organisationer ett valår lägger ned ca en halv miljard räknade man fram i en färsk Timbro-bok — *Till bröders hjälp*.

Kärnan i detta samarbete är att lagen tillåter det, eller blundar för vad som i sak är oerhört kränkande för individens frihet. Det gäller fackets "rätt" att företräda arbetstagaren. Liksom hyresgästernas

"rätt" att förhandla "åt" de boende. Samt en rad organisationers statsbidrag till lokaler, politiska cirklar, medlemstidningar etc.

Att rörelsen har starka band skäms vi inte för, sade (s) informationschef Krogvik i TV. Nej, men att detta sker med ovetande medborgares/löntagares stöd (vilka inte alls behöver dela socialdemokraternas åsikter) är en skandal som äntligen bör föras i ljuset.

Socialdemokraternas intresseallians beskrivs ibland som dess privatsak. Det är det emellertid ingalunda. Dessa band, med vidhängande förväntningar om att en s-regering skall uppfylla olika krav, och ge vissa personer jobb som tack för hjälpen, skänker det socialdemokratiska partiet ett beroende långt utöver andra svenska partiers. Det blir ofta en gisslan-situation. Utåt låtsas Ingvar Carlsson et consortes som om rörelsen går i takt. I själva verket bågvar den av särintressen, som söker sko sig på ett regeringsinnehav. Och som gör denna regeringsmakt vinglig och svår att utöva till helhetens fromma.

När väljaren lägger sin röst den 15 september bör man känna till, att en röst på (s) också är en röst på en bullrig samling kravmaskiner med LO i täten, vilket gör att det som står på valaffischerna får tas med en rejäl nypa salt. Valbudskapet är vad Ingvar Carlsson önskar göra, ifall ingen av hans många kravställare hindrar honom från det!

Nej, den maktapparatur som (s) byggt upp är inte mer en källa till stolthet. Den kan stjälpas mångt försök ännu att få Sverige på rätt väg, och den kan komma att bryta sönder det av socialdemokraternas partipolitiska självständighet som ännu återstår.

Svartmålning, vad är det?

Det var antagligen under våren 1990 som svartmålningsdebatten tog fart. Företagarförbundet publicerade en mycket kritisk rapport om förhållandena i Sverige som fick bägaren att rinna över i Rosenbad. Ingvar Carlsson blev så arg att han under den allmänpolitiska debatten i riksdagen i början på juni det året från talarstolen anklagade Företagarförbundet för svartmålning av nästan "landsförrädisk" karaktär.

Sedan 1930-talet, kanske ännu tidigare, har konsensus eftersträvat, och uppnåtts, i den politiska debatten. Välfärdsfrågorna diskuteras ur socialdemokratisk synvinkel och arbetarrörelsen fick tidigt ett problemformuleringsmonopol, som Lars Gustafsson uttryckt det. Opposition gick under långa tider ut på att föreslå en annan administration av den förda politiken.

Sedan fondstriden har borgerligheten och näringslivet bättre vågat uttrycka sina synpunkter. I takt med att socialiseringsförslagen spetsats till har borgerligheten lärt sig att det inte går att sitta tyst och titta på. Men när dessa åsikter presenteras kallas det allmänt för svartmålning.

Men varför begränsa svartmålningsbegreppet? Nog är det svartmålning av den grövre, oförlåtliga sorten när Bo Södersten säger att det var kapitalismen och inte socialdemokratin som byggde landet. Visst är det svartmålning när Feldt skriver sina memoarer och berättar om felaktiga beslut med dystra följder?

SCB måste snart, främst av alla, kallas för landsförrädarnas och svartmålarnas högberg. hur kan de bara! Månad efter

månad har SCB, säkert som ett led i näringslivets svartmålningskampanj, presenterat siffror som visar Sveriges sviktande ekonomi. Att gång efter gång berättas att arbetslösheten växer, tillväxten är negativ, inflationen fortfarande hög och budgetbalansen i olag - det om något är svartmålning som borde motarbetas. Fram för ljusare siffror, som bättre stämmer överens med SAP:s intentioner! Verkligheten är i sanning SAP:s främsta fiende.

Skattefinansierade löntagarfonder

Sedan 1 januari 1984 har alla arbetsgivare - även kommuner och landsting - betalt 0,2% på lönesumman till löntagarfonderna. De statliga och kommunala bolagen har också drabbats av vinstdelningsskatten.

Stockholms stad hade t o m årsskiftet betalt 79 miljoner kronor i egenskap av arbetsgivare, 73 miljoner i vinstdelningsskatt och 9 miljoner i särskild ATP-avgift.

Staden har alltså betalat in 161 miljoner kronor till löntagarfonderna under 1984-1990.

Enbart de 50 miljoner som Stockholms stad betalade under 1990 motsvarar kostnaderna för 1 700 daghemplatser eller 650 heltidsanställda hemtjänstassistenter till gamla och handikappade eller driften av alla Stockholms bibliotek under ett år.

Skattebetalarna tycker säkert att dessa pengar kunde ha använts på ett bättre sätt.

Sverigefientlig verksamhet

Tage Erlander förebrådde en gång i en valrörelse oppositionen för att den var ute efter makten. Sverige är verkligen unikt.

I andra länder anses det som den naturliga strävan för en opposition att erövra makten, kanske rentav något lovvärt, eftersom maktväxling kan vara nyttig för demokratin.

Så icke i Sverige där många socialdemokrater som kommit att betrakta maktinnehavet som ett prerogativ, enpartiväldet som garantin för stabilitet.

Det var därför chocken blev så stor efter valet 1976. Från socialdemokratiskt och fackligt håll talades om en "parentes" och utlovades skoningslös kamp till dess ordningen var återställd. Det blev det också. Olof Palme förde en helt ansvarslös oppositionspolitik som verksamt bidrog till att hindra regeringen att vidta de saneringsåtgärder som senare socialdemokratiska regeringar genomfört. Vi fick den första politiska storstrejken i modern tid som underminerade den ekonomiska politiken.

Mönstret går igen. Nu används begreppet "svartmålning" om kritik av regeringens politik. Sådan kritik är i praktiken det samma som kritik av Sverige och svenskarna, ett slags landsförräderi faktiskt.

I själva verket är detta en mycket förklarlig reaktion. De borgerliga håller nämligen på att beröva socialdemokraterna deras enda argumentation, nämligen att opponera mot den egna politiken. Att kritisera moderaterna för förslag som socialdemokraterna gjort eller tänker göra till sin politik går inte i längden. Bättre då

att angripa sådana delar av den egna politiken som man måste göra något åt, det gamla perversa skattesystemet med höga marginalskatter, den alltför stora offentliga sektorn, vårköerna och vårdmonopolen, arbetslösheten.

"Konstruktiv självkritik" kallas sådant i socialistiska stater. Det är naturligtvis finare än ofruktbar opposition.

Export till Östeuropa

Att exportera saker och ting har alltid betytt mycket för ett litet land som Sverige. Det är en fin tradition som den socialdemokratiska regeringen velat hålla uppe. Men det är inte bara den svenska skogen och vårt stål och våra bilar som skall exporteras utan även våra politiska lösningar. På köpet får man också våra problem och kriser; men det talas det tystare om.

För att inte underlätta övergången till marknadsekonomi alltför mycket i Östeuropa spenderar vi bara 1 miljard på bistånd dit, över en treårsperiod. Det motsvarar ca 2 procent av vårt totala bistånd. Nästan hälften av pengarna till Östeuropa skall gå till miljöinsatser och de svenska folkrörelserna skall få åtminstone 90 miljoner för att de skall kunna driva sin fina korporativa verksamhet även i Central- och Östeuropa.

Det mest naturliga vore givetvis att angripa själva problemet, planekonomins inbyggda slöseri med naturresurser, och skynda på utvecklingen till demokrati och marknadsekonomi. Men hu så hemskt, det går ju inte. Istället angrips symptomen samtidigt som pengar slussas till svenska

folkrörelser för att de, liksom andra, skall sprida välfärdsstaten Sveriges välsignelser även över Östeuropa.

Det verkar som att det som inte går att sälja här hemma tydligen skall exporteras. Jodå — Rudolf Meidner och andra socialister åker runt i Östeuropa och manar på fullt allvar till uppslutning kring den svenska socialismen. Som om de stackarna inte hade nog med problem som de har det.

Att sälja svensk socialism i Östeuropa går dock inget vidare. Östeuropéerna har, liksom många här hemma, svårt att förstå Sten Anderssons uttalanden och den tredje vägen leder bestämt till tredje världen, som den tjeckiske finansministern Václav Klaus uttryckte det. Socialdemokratin lyckades heller inte i de första fria valen i Östeuropa.

Det nya projektet, har vi fått veta av Stig Malm, skall bli att exportera socialdemokratisk välfärdsetatism till EG. Det erkännandet måste man i alla fall ge socialdemokratin, att finna på nya projekt, nya marknader, det är de alldeles för bra på.

Slagordens makt

Jag har aldrig trott på slagord om att var och en får klara sig själv." Med dessa visdomsord ur boken om Carlsson ovanför en bild av ett fotbollslag med den 12-årige Ingvars huvud inringat undfägnas resenärer i kollektivtrafiken.

Över detta citat faller man i djupa tankar. Vem polemiserar Carlsson egentligen emot? Veterligen har inget parti en så ra-

dikal "nyliberalism" på programmet. Att ge medborgarna större möjlighet att klara sig själv är inte samma sak som att de måste klara sig själv. Ingvar Carlsson har troligen så elementära kunskaper i logik att han förstår skillnaden. Och att han medvetet skulle vilja lura väljarna genom att beskriva motståndarnas politik med enkla slagord vill man ju inte tro.

Det finns en annan tänkbar och mera hedervärd förklaring. Ingvar Carlsson syftar naturligtvis på alliansfriheten. So-

cialdemokraterna har i så många år sagt att EG-an slutning inte är förenlig med neutralitetspolitiken. Nu har de av partipolitiska och statsfinansiella skäl tvingats göra helt om och genomföra den moderata linjen. Då återstår bara att så skonsamt som möjligt förbereda folket på att man måste offra alliansfriheten.

Men litet underligt är det. Har Ingvar Carlsson *aldrig* tyckt att vi borde klara oss själva? Varför säger han det först nu?